

Ancient Coins

Ancient Coins in India in Different Periods in Telugu | భారతదేశంలోని వివిధ

కాలాలలో ప్రాచీన నాణేలు

పురాతన భారతీయ నాణేల ప్రారంభాన్ని 1వ సహస్రాబ్ది BCE నుండి 6వ శతాబ్దం BCE మధ్య గుర్తించవచ్చు. ప్రపంచంలోనే నాణేలను మొదటగా విడుదల చేసిన దేశాల్లో భారతదేశం ఒకటి. భారతదేశం యొక్క నాణేలు ప్రారంభమైనప్పటి నుండి దేశ ఆర్థిక అభివృద్ధి చరిత్రలో చాలా ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించాయి. ఆరవ శతాబ్దం BCE మరియు దాని ప్రారంభ దశలో ఎక్కువగా రాగి మరియు వెండి నాణేలను కలిగి ఉంది. ఈ కాలంలో కర్ణాటకానాలు లేదా పనా నాణేలు ఉపయోగించబడ్డాయి. పశ్చిమాసియాలో భారతీయ నాణేలు ప్రధానంగా లోహపు కడ్డీలతో ముద్రించబడ్డాయి. పురాతన కాలం నుండి భారతీయ నాణేలు పాలకుల గురించి మరియు వారి పాలన గురించి చాలా వర్ణిస్తాయి. చరిత్రలో నాణేల అధ్యయనాన్ని నమిస్మాటిక్స్ అంటారు.

Evolution of Ancient Coins | పురాతన నాణేల పరిణామం

- నాణేల ఆవిష్కరణకు ముందు వస్తు మార్పిడి విధానం ద్వారా వస్తువుల కొనుగోలు మరియు అమ్మకాలు జరిగేవి.
- నాణేలు వస్తుమార్పిడి వ్యవస్థలో అంతర్లీనంగా ఉన్న సమస్యలను పరిష్కరించాయి మరియు విలువైన లోహాలు అచ్చువేయబడ్డాయి, ముద్రించబడ్డాయి మరియు మార్పిడికి చట్టపరమైన మార్గంగా ముద్రించబడ్డాయి.
- మొట్టమొదటిగా తెలిసిన భారతీయ నాణేలు జనపదాలలో చెలామణిలో ఉన్న డిజైన్లతో వెండి పంచ్-మార్క్స్ చేయబడిన ముక్కలు.
- కాలక్రమేణా మరియు యుగాలలో నాణేల తయారీకి వివిధ లోహాలు ఉపయోగించబడ్డాయి. వీటిలో ప్రతి ఒక్కటి విలక్షణమైన గుర్తులు మరియు మూలాంశాలతో ఒక నిర్దిష్ట మార్గంలో ఉత్పత్తి చేయబడతాయి.
- భారతదేశంలోని నాణేలు పురాతన కాలం నుండి పాలకులు, దేవతలు, దేవతలు మరియు ఇతర ఇతివృత్తాలను చిత్రీకరించాయి, అయితే ఉత్తర భారతదేశంలోని రాజులు జారీ చేసిన మధ్యయుగపు నాణేలు అరబిక్ లేదా పర్షియన్ భాషలో శాసనాలు కలిగి ఉన్నాయి మరియు దక్షిణ భారతదేశంలోనివి కథలతో కూడిన ఆకర్షణీయమైన డిజైన్లను ప్రదర్శిస్తాయి.
- ఈ నాణేలపై ఉన్న ఇతివృత్తాలు భారతదేశం యొక్క అనేక రాజులు మరియు రాజవంశాల సాంస్కృతిక, సామాజిక, నిర్మాణ మరియు ఆర్థిక స్థితి గురించి గొప్పగా వెల్లడించాయి.
- భారతదేశంలో నాణేల రూపం, పరిమాణం, విలువ, నమూనాలు మరియు పదార్థాల పరంగా కాలానుగుణంగా మార్పు చెందింది. ప్రారంభంలో, నాణేల తయారీకి గొప్ప లోహాలు ఉపయోగించబడ్డాయి, అయితే స్వాతంత్ర్యం తర్వాత నాణేలు లోహాల కలయిక (టోకెన్ కరెన్సీ రూపంలో). పురాతన భారతీయ చరిత్రలో కనుగొనబడిన నాణేలు ఎక్కువగా స్టాంప్డ్ మెటల్ బార్లు.

- మెటల్ స్టాంప్ బార్లు ప్రారంభ చారిత్రక కాలంలో జనపదాలలో వాడుకలో ఉన్న నాణేల నుండి ప్రేరణ పొందాయి మరియు కొత్త పాలకుల పెరుగుదలతో మరింత అభివృద్ధి చెందాయి.

Mohenjo-daro and Harappa seals | మొహెంజో-దారో మరియు హరప్పా ముద్రలు

మొహెంజో-దారో మరియు హరప్పా యొక్క సింధు లోయ నాగరికత 2500 BC మరియు 1750 BC మధ్య నాటిది. అయితే, సైట్ల నుండి తవ్విన ముద్రలు వాస్తవానికి నాణేనా అనే దానిపై ఏకాభిప్రాయం లేదు.

Coins In Vedic Age | వేద కాలం నాణేలు

- వేద కాలం నుండి, వాణిజ్యం కోసం విలువైన లోహం యొక్క లెక్కించదగిన యూనిట్లు ఉపయోగించబడుతున్నట్లు ఆధారాలు ఉన్నాయి.
- ఋగ్వేదం ఈ సందర్భంలో నిష్క అనే పేరును ఉపయోగించింది. తరువాతి రచనలలో దూడలను బంగారు ప్లేలతో అలంకరించబడిన బహుమతులుగా ప్రస్తావిస్తున్నారు.
- ఒక పద, అంటే "త్రైమాసికం", ప్రామాణిక బరువులో నాలుగింట ఒక వంతు ఉండేది.
- శతపథ బ్రాహ్మణం శతమానం అనే యూనిట్ను ప్రస్తావిస్తుంది, దీని అర్థం "వంద ప్రమాణాలు" మరియు 100 కృష్ణలను సూచిస్తుంది. కాత్యాయన శ్లోత సూత్రంపై తరువాతి వ్యాఖ్యానం ప్రకారం, ఒక శతమానం 100 మట్టిలు కూడా కావచ్చు.
- ఈ యూనిట్లన్నీ ఏదో ఒక విధంగా లేదా మరొక విధంగా, బంగారు నగదుకు సంబంధించినవి, కానీ అవి చివరికి వెండి కరెన్సీని సూచించడానికి ఉపయోగించబడ్డాయి.

Punch Marked Coins | పంచ్ మార్క్ నాణేలు

మొదటి డాక్యుమెంట్ చేయబడిన నాణేలు 7వ-6వ శతాబ్దం BC మరియు 1వ శతాబ్దం AD మధ్య జారీ చేయబడిన 'పంచ్ మార్క్' నాణేలతో ప్రారంభమైనట్లు భావించబడుతుంది. ఈ నాణేలను వాటి తయారీ సాంకేతికత కారణంగా 'పంచ్-మార్క్' నాణేలు అంటారు. ఎక్కువగా వెండితో తయారు చేయబడిన ఈ ఎలుగుబంటి చిహ్నాలు, వీటిలో ప్రతి ఒక్కటి ప్రత్యేక పంచ్తో నాణెంపై పంచ్ చేయబడ్డాయి.

ప్రారంభంలో మర్చంట్ గిల్డ్స్ మరియు తరువాత రాష్ట్రాలచే జారీ చేయబడిన, నాణేలు తీవ్రమైన వాణిజ్య కార్యకలాపాలు మరియు పట్టణ అభివృద్ధి కాలానికి చెందిన వాణిజ్య కరెన్సీని సూచిస్తాయి. అవి స్థూలంగా రెండు కాలాలుగా వర్గీకరించబడ్డాయి: మొదటి కాలం (జనపదాలు లేదా చిన్న స్థానిక రాష్ట్రాలకు ఆపాదించబడింది) మరియు రెండవ కాలం (ఇంపీరియల్ మౌర్యుల కాలానికి ఆపాదించబడింది). ఈ నాణేలపై కనిపించే మూలాంశాలు ఎక్కువగా సూర్యుడు, వివిధ జంతువుల మూలాంశాలు, మరియు కొన్ని రేఖాగణిత చిహ్నాలు, చెట్లు, కొండలు మొదలైన ప్రకృతి నుండి తీసుకోబడ్డాయి.

Dynastic Coins | రాజవంశ నాణేలు

అనేక రాజవంశాలు భారతదేశాన్ని పరిపాలించాయి మరియు వాటిలో ప్రతి ఒక్కరు వారి సంస్కృతి మరియు విశ్వాసాలను వర్ణించే వారి నాణేలను ప్రవేశపెట్టారు. ఈ నాణేలు సాధారణంగా 2వ శతాబ్దం BC మరియు 2వ శతాబ్దం AD మధ్య ఉంచబడ్డాయి.

Coins In Khushana age | కుషానా యుగంలో నాణేలు

- మధ్య ఆసియా ప్రాంతం నుండి వచ్చిన కుషానులు తమ నాణేలలో ఓషో (శివుడు), చంద్రుని దేవత మిరో మరియు బుద్ధుని చిత్రించారు.
- తొలి కుషాన్ నాణేలు సాధారణంగా Vima Kadphisesకి ఆపాదించబడ్డాయి.
- కుషాన్ నాణేలు సాధారణంగా గ్రీకు, మెసోపొటేమియన్, జోరాస్ట్రీయన్ మరియు భారతీయ పురాణాల నుండి తీసుకోబడిన ఐకానోగ్రాఫిక్ రూపాలను చిత్రికరించాయి.
- శివుడు, బుద్ధుడు మరియు కార్తికేయ ప్రధాన భారతీయ దేవతలను చిత్రికరించారు.

Coins of Satavahanas | శాతవాహనుల నాణేలు

- నాణేల పరంగా, గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి రాజుతో ప్రారంభించి, శాతవాహనులు తమ నొంత నాణేలను తయారు చేసిన మొదటి భారతీయ రాజ్యాలు అని సాధారణంగా తెలుసు.
- శాతవాహన కరెన్సీలో చూపబడిన చిహ్నాలు మరియు ఇతివృత్తాలు వాటిలో అత్యంత ముఖ్యమైన మరియు అస్పష్టమైన లక్షణాలు.
- శాతవాహన నాణేలు రాగి, వెండి, సీసం మరియు బిందువుతో తయారు చేయబడ్డాయి మరియు గుండ్రని, చతురస్రం మరియు దీర్ఘచతురస్రాకారం వంటి అనేక రూపాల్లో ఉన్నాయి.
- గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి తరువాత, వెండి నాణేలు, వీటిలో ఎక్కువ భాగం రాజుల చిత్రాలను కలిగి ఉంటాయి, తరచుగా కనుగొనబడతాయి.
- అందం మరియు కళాత్మక విలువ లేకపోయినా, శాతవాహనుల నాణేలు శాతవాహనుల రాజవంశ చరిత్ర గురించి జ్ఞానానికి అవసరమైన మూలం. శాతవాహనుల నాణేల మెజారిటీకి ఒకవైపు ఏనుగు, గుర్రం, సింహం లేదా చైత్ర్యం ఉండేవి.

Coins of the Indo-Greeks | ఇండో-గ్రీకుల నాణేలు

- ఇండో-గ్రీకులు 2వ/1వ శతాబ్దాలలో క్రీ.పూ. మింటింగ్ మరింత మెరుగుపెట్టిన పద్ధతిలో జరిగినందున, ఇండో-గ్రీక్ నాణేల పద్ధతి కీలకంగా మారింది.
- నాణేలు, సాధారణంగా వెండితో కూడి ఉంటాయి మరియు సాధారణంగా గుండ్రంగా ఉంటాయి (దీర్ఘచతురస్రాకారంలో లేదా వృత్తాకారంలో ఉండే కొన్ని అవుట్లియర్లతో), జారీ చేసే రాజు పేరు మరియు పురాణాలను చిత్రీకరించారు.
- ఉదాహరణకు, మెనాండర్ మరియు స్ట్రాటో నాణేలు. నేను వారిని జీవితంలోని వివిధ దశలలో చిత్రీకరిస్తాను, వారి సుదీర్ఘ పాలనను సూచిస్తున్నాను. ఈ నాణేలపై ఉన్న భాషలు ప్రాకృతం, ఎక్కువగా ఖరోస్థీ లిపిలో చెక్కబడ్డాయి.
- భారతదేశంలోని గ్రీకు పాలకుల నాణేలు ద్వితీయావి, ముందు భాగం గ్రీకులో మరియు వెనుక భాగం పాలిలో (ఖరోస్థీ లిపిలో) వ్రాయబడ్డాయి.
- తరువాత, ఇండో-గ్రీక్ కుషాన్ పాలకులు నాణేలపై చిత్రపట తలలను చెక్కే గ్రీకు సంప్రదాయాన్ని భారతదేశానికి పరిచయం చేశారు.

Western Kshatrapa Coins | పశ్చిమ క్షత్రప నాణేలు

- నాణేలపై ఉన్న ఇతిహాసాలు సాధారణంగా గ్రీకు మరియు బ్రాహ్మీ, ఖరోస్థీ కూడా ఉపయోగించబడ్డాయి.
- పశ్చిమ క్షత్రప నాణేలు తేదీలను కలిగి ఉన్న తొలి నాణేలుగా పరిగణించబడతాయి.
- సాధారణ రాగి నాణేలు 'ఎద్దు మరియు కొండ' మరియు 'ఎనుగు మరియు కొండ' రకాలు.

Coins of the Guptas | గుప్తుల నాణేలు

- ఇంపీరియల్ గుప్తాలు బాగా అమలు చేయబడిన బంగారు ముక్కలను సృష్టించారు మరియు అమలు చేశారు, విభిన్న అద్భుతమైన సంస్కృత పురాణాలతో చనిపోయారు.
- దీనారాస్ అని పిలువబడే ఈ నాణేలలో ఎక్కువ భాగం ఉత్తర భారతదేశంలో కనుగొనబడ్డాయి.
- చక్రవర్తులు వివిధ భంగిమలలో ఎదురుగా చిత్రీకరించబడ్డారు, వీటిలో ఎక్కువ భాగం యుద్ధ స్వభావం కలిగి ఉంటాయి, అయితే ఇతరులు కళాత్మక స్వభావం కలిగి ఉంటారు.
- గుప్తా నాణేలు బంగారంలో అధిక పరిమాణంలో ముద్రించబడ్డాయి మరియు వాటి అద్భుతమైన దృశ్య ఆకర్షణకు ప్రశంసలు అందుకుంది. మరోవైపు గుప్తుల కాలంలో బంగారం నాణ్యత క్షీణించింది.
- అర్ధోక్షి దేవత ప్రారంభ గుప్త నాణేలపై ఉంచబడింది, ఎత్తైన వెనుక ఉన్న సింహాసనంపై కూర్చోని మరియు ఆమె ఎడమ చేతిలో కార్మాకోపియా మరియు ఆమె కుడి వైపున ఒక ఫిల్లెట్ (పాషా) పట్టుకుంది, కానీ ఆమె క్రమంగా తన భారతీయ ప్రతిరూపమైన లక్ష్మిగా రూపాంతరం చెందింది, కమలం పట్టుకుంది. ఆమె చేతిలో, సింహాసనంపై మరియు తరువాత కమలంపై కూర్చుంది.
- అత్యంత సాధారణ గుప్త నాణేలపై, చక్రవర్తి తన ఎడమ చేతిలో విల్లుతో చూపించబడ్డాడు.
- ఈ రకం రాజవంశం యొక్క రాజులందరిచే జారీ చేయబడింది. అదనంగా, చక్రవర్తి తన కుడి చేతిలో బాణం పట్టుకుని కనిపిస్తాడు.
- రాజు కొన్ని సముద్రగుప్తుడు మరియు కుమారగుప్త నాణేలపై వీణ వాయిస్తూ సోపాపై కూర్చున్నట్లు చిత్రీకరించబడింది.

Post-Gupta Coins | గుప్తా అనంతర నాణేలు

గుప్తా అనంతర నాణేలు (క్రీ.శ. 6-12వ శతాబ్దాలు), హర్ష (7వ శతాబ్దం AD, త్రిపురికి చెందిన కలచూరి (క్రీ.శ. 11వ శతాబ్దం) మరియు ప్రారంభ మధ్యయుగ రాజపుత్రుల (9వ-12వ శతాబ్దం) కాలం లో నాణేలు సౌందర్యపరంగా తక్కువ ఆసక్తిని కలిగి

ఉన్నాయి. ఈ కాలానికి మధ్య కొట్టబడిన బంగారు నాణేలు చాలా అరుదు. వీటిని 'సీటెడ్ లక్ష్మీ నాణేలు' విడుదల చేసిన 'సీటెడ్ లక్ష్మీ నాణేలను' గంగేయదేవుడు పునరుజ్జీవింపజేశాడు, వీటిని బంగారంతో పాటు నాసిరకం రూపంలోనూ కాపీ చేశారు. రాజ్పుత్ర వంశాలు కొట్టిన నాణేలపై కనిపించే అత్యంత సాధారణ మూలాంశం నాణేలు.పశ్చిమ భారతదేశంలో, తూర్పు రోమన్ సామ్రాజ్యంతో వాణిజ్యాన్ని ప్రతిబింబించేలా బైజాంటైన్ సాలిడి వంటి దిగుమతి చేసుకున్న నాణేలు తరచుగా ఉపయోగించబడ్డాయి.

Coins of the Cholas | చోళుల నాణేలు

సుమారు 530 CE నుండి 1202 CE వరకు, గుర్జారాలు, ప్రతిహారాలు, చాళుక్యులు, పరమరాస్ మరియు పాలస్ వంటి సామ్రాజ్యాలు ఇండో-సస్యానియన్ నేపథ్య కరెన్సీని కలిగి ఉన్నట్లు వర్గీకరించవచ్చు.

- ఈ నాణేల ముందు భాగంలో పాలించే రాయల్ యొక్క సరళీకృత రేఖాగణిత ప్రతిమ ఉంది మరియు వెనుక భాగంలో అగ్ని బలిపీఠాన్ని పోలి ఉండే చిహ్నం ఉంది.
- దక్షిణ భారత నాణశాస్త్రవేత్తలకు రాజరాజు నాణేల గురించి బాగా తెలుసు. ఇది పదివేలలో దొరుకుతుంది. అతని నాణేలు అనేక శతాబ్దాలుగా తమిళనాడులో చెలామణిలో ఉన్న ప్రధాన కరెన్సీ అని తెలుస్తోంది.
- అతని నాణేలు రెండు రకాలుగా ప్రసిద్ధి చెందాయి. టైప్ 1కి రెండు వైపులా 'విల్లు-పులి-చేప' చిహ్నం ఉంది, దానితో పాటు 'శ్రీ రాజా రాజా' అనే క్యాప్షన్ ను నగరి అక్షరాలు కింద చెక్కారు.

Cheras Coins | చేరా నాణేలు

ప్రస్తుత తమిళనాడులోని కరూర్ కు అతి సమీపంలో ఉన్న అమరావతి నదీ గర్భం నుండి చాలా చేరా నాణేలు త్రవ్వబడ్డాయి, కొంతమంది చరిత్రకారులు దీనిని చేరా అధికార పీఠంగా భావిస్తారు. దాదాపు అన్ని నాణేలు ఎదురుగా ఏనుగు బొమ్మను మరియు వెనుక వైపున విల్లు మరియు బాణాన్ని ప్రదర్శిస్తాయి - చేరా రాజు చిహ్నం.

Other Coins | ఇతర నాణేలు

ప్రాచీన భారతదేశం మధ్యప్రాచ్యం, యూరప్ (గ్రీస్ మరియు రోమ్) అలాగే చైనాతో గణనీయమైన వాణిజ్య సంబంధాలను కలిగి ఉంది. ఈ వాణిజ్యం పాక్షికంగా పట్టు మార్గంగా మరియు పాక్షికంగా సముద్ర వాణిజ్యం ద్వారా సూచించబడిన భూమిపై నిర్వహించబడింది.

- అభివృద్ధి చెందుతున్న సముద్ర వాణిజ్యాన్ని కలిగి ఉన్న దక్షిణ భారతదేశంలో, రోమన్ నాణేలు వాటి అసలు రూపంలో కూడా చలామణిలో ఉన్నాయి, అయితే కొన్ని సార్లు విదేశీ సార్యభౌమాధికారం యొక్క చొరబాట్లను నిరాకరించే సంజ్ఞగా కత్తిరించబడ్డాయి.

Adda247

తెలుగు